

**Татар гомуми белем бирү оешмаларында укучылар өчен
татар әдәбиятыннан олимпиада сораулары
(муниципаль тур, 2017-2018 уку елы). 11 нче сыйныф**

**Башкару вакыты – 180 минут
Гомуми балл - 100**

I. Теоретик биремнәр (35 балл).

1. Түбәндә тәкъдим ителгән әсәрләрнең авторын, төрен һәм жанрын билгеләгез (20 балл):

“Көз”;

“Тапшырылмаган хатлар”;

“Кем җырлады?”;

“Кичер, илем”;

“Кыңгыраулы яшел гармун”.

2. Х.Туфанның “Сөйли торган материя” шигыреннән алынган әлеге өзекең нинди үлчәмдә язылганлыгын һәм ничек рифмалашуын (а, б, в шартлы билгеләре ярдәмендә) билгеләгез (5 балл):

Юл читенә басып, уйга талып,

Карап тора гүзәл миләүшә.

Кайларгадыр барган юлчы аңа

Йомшак кына итеп эндәшә...

3. Әлеге билгеләмәләрдән реализм төшенчәсенә туры килгәннен сайлап алыгыз (5 балл):

1) вакыйгаларны, кешеләрне, аларның тормыш-яшәешен чынбарлыктагыча, җәмгыять, мохит белән тыгыз бәйләнештә сурәтләүгә йөз тоткан иҗат юнәлеше;

2) вакыйгаларны, кешеләрне, аларның тормыш-яшәешен чынбарлыктагыча, хыял белән тыгыз бәйләнештә сурәтләүгә йөз тоткан иҗат юнәлеше;

3) геройларны, аларның тормыш-яшәешен чынбарлыктагыча, тирән күңел кичерешләре, фантастик вакыйгалар белән тыгыз бәйләнештә сурәтләүгә йөз тоткан иҗат юнәлеше;

4) билгеле бер геройның тормышындагы бер этапны тасвирлауға йөз тоткан иҗат юнәлеше.

4. Социалистик реализмга мөнәсәбәтле әсәрләрдә төп урынны ала (5 балл):

А) *активист герой, коммунист образының социалистик жәмгыять төзүдә катнашуын күрсәтү, совет дәүләте төзү барышын сурәтләү объекты итеп күтәрү;*

Б) *хыялый геройның социалистик жәмгыять төзүгә бәйле күңел кичерешләрен сурәтләү объекты итеп күтәрү;*

В) *хыялый геройның аң-белемгә корылган жәмгыять төзүгә бәйле күңел кичерешләрен сурәтләү объекты итеп күтәрү;*

Г) *жәмгыятьтәге тәртипләргә, идеологик кануннарны кискен тәнкыйтьләү.*

II. Әдәби иҗатка караган биремнәр (45 балл).

1. Н.Исәнбәтнең “Идегәй” трагедиясендә Норадын язмышы ничек тәмамлана? (5 балл)

2. “Батыр үзе үлгәндә дә, / Эше белән сүзе үлми, / Аңа чыккан жыр үлми” өзегендә Субра нинди фикер житкерә? Кем турында сүз бара? Батыр һәм жыр образларына ул нинди мәгънә сала? Әсәр сюжетына бәйләп жавап бирегез. (15 балл)

3. Норадынның фаҗигәсе нидән гыйбарәт? Әсәр сюжетына бәйләп жавап бирегез. (10 балл)

4. Әсәр сюжетында Субра картның ролен аңлатыгыз. (15 балл)

III. Ижади бирем (20 балл).

1. *Кеше күңеле - дәрья...* Текстны дәвам итеп, кечкенә генә хикәя языгыз.